

PABLO NERUDA

Evrensel Şarkı

CANTO GENERAL

Çeviri: ADNAN ÖZER

can
modern

PABLO NERUDA
Evrensel Şarkı

CANTO GENERAL

Can Modern

Evrensel Şarkı: Canto General, Pablo Neruda

İspanyolca aslından çeviren: Adnan Özer

Canto General

İlk baskı: Talleres Gráficos de la Nación, 1950.

Bu kitapta kaynak alınan baskı: Random House Mondadori, 2003.

© 1950, Pablo Neruda ve Fundación Pablo Neruda

© 2020, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Agencia Literaria Carmen Balcells S.A. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Temmuz 2020, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi Editörü: Emrah Serdan

Editör: Mehmet Necati Kutlu

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak tasarımı: Bilal Sarıteke / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. Dalgıç İş Merkezi No: 3 Kat: 2

Topkapı-Zeytinburnu

Sertifika No: 46025

ISBN 978-975-07-4522-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/ [9789750742225](https://www.9789750742225.com/)

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

PABLO NERUDA
Evrensel Şarkı

CANTO GENERAL

ŞİİR

İspanyolca aslından çeviren

Adnan Özer

♥can

Pablo Neruda'nın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Kuruntular Kitabı, 2007

Kuşlar Sanatı, 2010

Yeryüzünde Konaklama, 2015

Ayaklarına Dokunurum Gölgede, 2017

PABLO NERUDA, 12 Temmuz 1904'te Şili, Parral'da doğdu. Asıl adı Neftalí Ricardo Reyes Basoalto'dur. Çek yazar Jan Neruda'yı okuduktan sonra Pablo Neruda yazarlık adını kullanmaya başladı. 1921'de ilk şiir kitabı *La canción de la fiesta*'yı (Festival Şarkısı) yayımlandı. Seylan, Burma, Singapur, Arjantin, İspanya ve Meksika'da konsolosluk görevinde bulundu. 1945'te senatör seçildi ve Komünist Partisi'ne katıldı. Parti 1949'da yasadışı ilan edilince çeşitli ülkelerde siyasal sürgün olarak yaşadı. 1953'te Şili'ye döndü. 1971'de Paris Büyükelçiliği'ne atandı. Aynı yıl Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Hastalanınca yurduna döndü ve Salvador Allende hükümetinin darbeyle devrilmesinden kısa bir süre sonra Santiago'da öldü (23 Eylül 1973). Aldığı önemli ödüller arasında Aztek Kartalı (Meksika, 1946) ve Uluslararası Barış Ödülü (Nâzım Hikmet'le birlikte, 1950) yer alır.

ADNAN ÖZER, 1957'de Tekirdağ'da doğdu. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunu. Yayımlanmış altı şiir kitabı bulunmaktadır. Bunlardan *Zaman Haritası*, 1991 Cemal Süreya Ödülü'ne, *Yol Şarkıları*, 2016 Fazıl Hüsni Dağlarca Ödülü'ne (Cenk Gündoğdu'yla birlikte) değer görüldü. *Ölümsüz Şarkı Victor Jara ve Fernando Pessoa 20. Yüzyılın Yalnızı*, (Rüstem Arslan'la birlikte), *Hayal Tâbirleri ve Küçük İstasyon* (çocuk edebiyatı) diğer yapıtlarıdır. *Üç Çiçek, Düşler, E Edebiyat ve Kaçak Yayın* çıkardığı dergiler arasındadır. Pablo Neruda, Octavio Paz, F. García Lorca, Antonio Machado ve Rubén Darío gibi yazarların eserlerini Türkçeye kazandırmıştır.

İçindekiler

I. TOPRAKTAKİ LAMBA

Amerika Sevdası (1400)	23
I. Bitkiler	25
I. Birtakım Hayvanlar	27
III. Kuşlar Gelir	28
IV. Kopup Geliyor Irmaklar	31
Orinoco	32
Amazon	32
Tequendama	33
Bío-Bío	34
V. Madenler	34
VI. Adamlar	38

II. MACHU PICCHU DORUKLARI

I. Eser esmez havalarda boş bir ağ gibi	44
II. Nasıl çiçek çiçeğe verir yükseklerdeki tohumunu	45
III. Mısır taneleri gibi dökülüyordu insanlar	47
IV. Beni sık sık davet etti güçlü ölüm	48
V. Sen ağır bir ölüm, demir tüylü kuş değildin	49
VI. Toprak merdivenden tırmandım o zaman ben	50
VII. Tek bir uçurumun ölüleri mi, derin mi derin	51

VIII. Yüksel benimle Amerika sevdası	53
IX. Yıldızlardan kartal, sisin üzüm bağı.....	55
X. Taş taş üstünde, neredeydi peki insan?.....	57
XI. Bırak daldırayım ellerimi.....	59
XII. Çık, benimle doğ, kardeşim!	60

III. KONKİSTADORLAR

I. Adalardan Gelirler (1493)	62
II. Şimdi Küba'dır.....	63
III. Meksika Körfezi'ne Varırlar (1493)	64
IV. Cortés	66
V. Cholula.....	67
VI. Alvarado.....	68
VII. Guatemala	69
VIII. Bir Piskopos.....	70
IX. Kazığın Ucundaki Baş	70
X. Balboa'nın Anısına	72
XI. Bir Asker Uyuyor	73
XII. Ximénez de Quesada (1536).....	75
XIII. Kargaların Buluşması.....	77
XIV. Can verişler	78
XV. Kırmızı hat	79
XVI. Ağıt.....	81
XVII. Savaşlar	83
XVIII. Şili'yi Keşfedenler	85
XIX. Savaşçı Toprak.....	85
XX. Toprak ve İnsan Birleşir	86
XXI. Valdivia (1544)	88
XXII. Ercilla	91
XXIII. Mızraklar Gömülür	92

XXIV. Macellan Yüređi (1519)	92
Geceleri birden uyanıyor ve en güneyi düşünüyorum	93
Boğazın yalnızlığını anımsıyorum	93
Kâşifler görünüyor ve hiçbir şey kalmıyor onlardan	94
Yalnız felakettir hüküm süren.....	95
İhtiyar kâşifi anıyorum.....	95
Macellan.....	95
Pasifik'e ulaşır	96
Hepsi suda bođuldu.....	96
XXV. Öfkeye Rađmen	97

IV. KURTARICILAR

<i>Kurtarıcılar</i>	99
I. Cuauhtemoc (1520)	102
II. Papaz Bartolomé de las Casas	104
III. Şili Topraklarında İlerlerken.....	107
IV. İnsanlar Belirir	109
V. Reis Caupolicán.....	110
VI. Vatan Savaşı	111
VII. Kazığa Oturtulan	112
VIII. Lautaro (1550)	114
IX. Şefin Eğitimi	114
X. Lautaro İstilacılar Arasında.....	115
XI. Lautaro Canavara Karşı (1554)	117
XII. Pedro de Valdivia'nın Yüređi	119
XIII. Uzun Süren Savaş.....	121
XIV. (Ara Şiir) <i>Sömürge Kaplıyor Topraklarımızı</i> (1)....	122
XV. <i>Efendilerin Toprakları</i> (2).....	125

XVI. <i>Yeni Toprak Sahipleri</i> (3).....	125
XVII. Socorro'lu Ortakçılar (1781)	127
XVIII. Túpac Amaru (1781)	128
XIX. Ayaklanan Amerika (1800)	131
XX. Bernardo O'Higgins Riquelme (1810)	132
XXI. San Martín (1810)	136
XXII. Mina (1817)	139
XIII. Miranda Ölüyor Siste (1816)	141
XXIV. José Miguel Carrera	143
Ara Bölüm.....	143
Koro	144
Ara Bölüm.....	145
Koro	146
Toplu Göç.....	147
Koro	149
Bağlam	150
XXV. Manuel Rodriguez	151
Cueca. Yaşam	152
Cueca. Tutku	152
Cueca. Ve Ölüm.....	153
XXVI. Artigas.....	154
XXVII. Guayaquil (1822)	157
XXVIII. Sucre	160
Bayraklar	161
XXIX. Brezilyalı Castro Alves	161
XXX. Toussaint L'Ouverture.....	163
XXXI. Morazán (1842).....	164
XXXII. Juárez'in Gecesinde Yolculuk.....	165
XXXIII. Lincoln Üzerindeki Rüzgâr	167

XXXIV. Martí (1890).....	170
XXXV. Şili'nin Balmecada'sı (1891)	171
XXXVI. Tata Nacho'nun Bir Şarkısı Üzerine Emiliano Zapata'ya	175
XXXVII. Sandino (1926).....	179
XXXVIII. 1. Recabarren'den yana	182
2. Bakır.....	183
3. Chuquicamata'da gece.....	184
4. Şilililer.....	186
5. Kahraman.....	187
6. Meslekler.....	188
7. Çöl	189
8. Gece.....	189
9. Kıraç tepe.....	190
XXXIX. Recabarren (1921)	191
Sunu (1949).....	197
Şili'nin Babası.....	198
XL. Brezilyalı Prestes (1949).....	199
XLI. Pacaembu'ya Söyle (Brezilya, 1945)	203
XLII. Yeniden Zorbalar	206
XLIII. Gün Gelecek.....	207
 V. İHANET EDİLEN KUM	
<i>Kim bilir, belki toprak üstünde bir örtü gibi unutuş</i>	210
I. Cellatlar.....	211
Doktor Francia	211
Güller (1829-1849).....	213
Ekvador	217
García Moreno	218
Amerikalı Gözbağcılar.....	220

Estrada	220
Ubico	221
Gómez	221
Machado	221
Melgarejo	222
Bolivya (22 Mart 1865)	223
Martínez (1932)	225
Satraplar	226
II. Oligarşiler	228
Yüce Yasanın İlanı	230
Chimbarongo'da Seçimler (1947)	233
Kaymak Tabaka	234
Başı Göklerde Şairler	235
Sömürücüler	236
Züppeler	237
Gözdeler	238
Doların Avukatları	240
Diplomatlar (1948)	244
Kerhaneler	246
Lima'da Tören Alayı (1947)	247
Standard Oil Co.	248
Anaconda Copper Mining Co.	250
United Fruit Co.	252
Topraklar ve İnsanlar	254
Dilenciler	256
Yerliler	258
Yargıçlar	261
III. Alandaki Ölüler (18 Ocak 1946 Santiago)	263
Kıyımlar	264

Nitratın Adamları	265
Ölüm	266
Nasıl Dođar Bayraklar.....	267
Onları Çağırıyorum	268
Düşmanlar.....	269
Buradalar	270
Her Zaman.....	271
IV. 1948 Güncesi (Amerika).....	271
Paraguay	272
Brezilya	273
Küba.....	274
Orta Amerika	275
Porto Riko	276
Yunanistan.....	277
Bunca Eziyet	279
Hain	279
Suçluyorum.....	281
Muzaffer Halk.....	282
V. Şili'nin Haini González Videla (Sondeyiş) 1949	283
VI. ADINI BOŞUNA ANMIYORUM AMERİKA	
I. Yüksekten (1942).....	286
II. Bir Katil Uyumakta.....	286
III. Kıyıda.....	287
IV. Güneyde Kış, At Üstünde.....	287
V. Cinayetler.....	288
VI. Gençlik	288
VII. İklimler.....	289
VIII. Küba'da Varadero.....	289
IX. Diktatörler.....	290

X. Orta Amerika.....	291
XI. Güney'de Açlık.....	291
XII. Patagonya	292
XIII. Bir Gül.....	292
XIV. Bir Kelebeğin Ömrü ve Ölümü	293
XV. Pampaya Gömülü İnsan.....	293
XVI. Denizciler	294
XVII. Bir Irmak	295
XVIII. Amerika.....	295
XIX. Adını Boşuna Anmıyorum Ey Amerika	297
VII. ŞİLİ'NİN GENEL ŞARKISI	
<i>Sonsuzluk</i>	298
I. Ağıt ve Geri Dönüş (1939).....	300
II. Güneye Dönmek İstiyorum (1941)	301
III. Orizaba Yakınında Keder (1942)	302
IV. Okyanus.....	306
V. Saraçlık.....	307
Çanak Çömlekçilik.....	308
Dokumacılık.....	309
VI. Seller.....	309
Deprem.....	310
VII. Atacama.....	311
VIII. Tocopilla.....	312
IX. Peumo.....	314
Quila Bambusu	315
Drimis Winterei.....	316
X. Ekilmemiş Bölgeler	316
XI. Chercan Kuşları	317
Loica	318

Chucao.....	319
XII. Botanik	319
XIII. Arauca Çamı	322
XIV. Tomás Lago	323
Rubén Azócar.....	324
Juvencio Valle.....	325
Diego Muñoz	326
XV. Yağmur Altında Atlı.....	327
XVI. Şili'nin Denizleri.....	328
XVII. Mapocho Irmağı'na Kış Övgüsü.....	330
VIII. JUAN DERLER TOPRAĞA	
I. Cristóbal Miranda (Kürek işçisi, Tocopilla)	332
II. Jesús Gutiérrez (Toprak Reformu Yanlısı).....	333
III. Luis Cortés (Tocopilla).....	334
IV. Olegario Sepúlveda (Kunduracı, Talcahuano)	335
V. Arturo Carrión (Gemici, Iquique)	337
VI. Abraham Jesús Brito (Halk ozanı).....	339
VII. Antonino Bernales (Balıkçı, Kolombiya).....	340
VIII. Margarita Naranjo ("María Elena" Güherçile Atölyesi, Antofagasta)	342
IX. José Cruz (Madenci, Bolivya).....	344
X. Eufrosino Ramirez (Casa Verde, Chuquicamata).....	345
XI. Juan Figueroa ("María Elena" İyot Fabrikası).....	346
XII. Huerta Usta ("La Despreciada" Madeni, Antofagasta)	347
XIII. Amador Cea (Albay, Şili, 1949).....	349
XIV. Benilda Varela (Üniversite Yurdu, Şili, 1949).....	349
XV. Muz İşçisi Carelo (Kosta Rika, 1940).....	351
XVI. Sewell'deki Felaket.....	352

XVII. Juan Derler Toprağa.....	354
IX. UYANSIN ODUNCU	
I. Uyansın Oduncu (1948).....	356
II. Gelgelelim evde bir konuk.....	260
III. Amerika, ben de topraklarından çok öteye.....	364
IV. Fakat Kuzey Amerika, sürülerini silahlandırırın.....	372
V. Bunların hiçbiri olmasın.....	376
VI. Gelen alacakaranlıklar için barış.....	378
X. KAÇAK	
I. Kaçak (1948).....	381
II. Üzümlerin sonbaharıydı	383
III. Yine bir koşu döndüm geceye o zaman.....	383
IV. Daha önce hiç görmediğim genç bir çift	384
V. Bir başka sefer, bir başka gece, daha uzağa gittim	386
VI. Tepelerin penceresi! Valparaíso	389
VII. Pampalarda güherçilenin şafağıydı	390
VIII. Seviyorum seni Valparaíso, okyanusun yavuklusunu.....	391
IX. Anlı şanlı denizler aştım.....	393
X. Gecedен geceye böyle.....	394
XI. Ne yapabilirsin, sen ey hain, havaya karşı?	396
XII. Hepinize, size	397
XIII. Amerikan kumu, görkemli çiftlik.....	398
XI. PUNITAQUI ÇİÇEKLERİ	
I. Taşlar Vadisi (1946)	401
II. Pablo Kardeş.....	402
III. Açlık ve Öfke	403
IV. Toprak Hırsızları.....	404

V. Madenlere Doğru	405
VI. Punitaqui Çiçekleri	406
VII. Altın	408
VIII. Altının Yolları	409
IX. Altından Daha Uzağa Gittim	411
X. Şair	412
XI. Dünyada Ölüm.....	413
XII. İnsan.....	414
XIII. Grev.....	415
XIV. Halk	416
XV. Harf.....	417
XII. ŞARKI NEHİRLERİ	
I. Caracas'taki Miguel Otero Silva'ya Mektup (1949)	419
II. Rafael Alberti'ye (El Puerto de Santa María, İspanya)	424
III. González Carbalho'ya (Río de la Plata).....	431
IV. Meksikalı Silvestre Revueltas'ın Ölümü Üzerine (Küçük Oratoryo).....	433
V. İspanya Hapishanelerinde Öldürülen Miguel Hernández'e	436
XIII. KARANLIKLARDAKİ VATAN İÇİN YENİ YIL KOROSU	
I. Selam (1949).....	440
II. Pisagua İnsanları	443
III. Kahramanlar.....	446
IV. González Videla	449
V. Acı Çekmedim	450
VI. Şu Sıra	451
VII. Eskiden Bana Denirdi ki	452

VIII. Şili'nin Sesleri	453
IX. Yalancılar	454
X. Adlarını Sayacağım.....	455
XI. Ormanın Kurtçukları	455
XII. Vatan Seni Paylaşmak İstiyorlar.....	456
XIII. Şili'ye Karşı Emir Alıyorlar	547
XIV. Deniz Gözlerimin Önünde.....	459
XV. Göz Yummak Yok Artık	460
XVI. Kavga Edeceksin	461
XVII. Karanlıklardaki Vatanım İçin Mutlu Yıllar	462
XIV. BÜYÜK OKYANUS	
I. Büyük Okyanus	464
II. Doğumlar	466
III. Balıklar ve Boğulan.....	469
IV. İnsanlar ve Adalar	470
V. Rapa Nui	471
VI. Heykelleri Yapanlar (Rapa Nui)	473
VII. Yağmur (Rapa Nui).....	476
VIII. Okyanusyalılar.....	477
IX. Antarktika.....	479
X. Kızı Çocukları.....	480
XI. Ölüm.....	483
XII. Dalga	484
XIII. Limanlar.....	485
XIV. Gemiler	491
XV. Bir Pruva Heykeline Ağıt	493
XVI. Gemideki Adam.....	495
XVII. Bilmeceleer.....	497
XVIII. Kıyının Taşları.....	499

XIX. Mollusca Gongorina.....	501
XX. Hırpalanan Kuşlar	503
XXI. Leviathan.....	505
XXII. Phalacrocorax	507
XXIII. Yalnız Albatroslar Değil	508
XXIV. Deniz Gecesi	510
XIV. BEN	
I. Sınır (1904)	513
II. Kurucu (1919).....	514
III. Ev	516
IV. Yol Arkadaşları.....	517
V. Kız Öğrenci (1923)	519
VI. Yolcu (1927)	520
VII. Buradan Uzakta	521
VIII. Alçı Maskeler.....	522
IX. Dans (1929)	523
X. Savaş (1936)	525
XI. Aşk	526
XII. Meksika (1940)	528
XIII. Meksika'nın Duvarlarında (1943).....	529
XIV. Geri Dönüş (1944).....	533
XV. Odun Çizgisi	534
XVI. Kavgacı İyilik.....	536
XVII. Çelik Toplanıyor (1945).....	537
XVIII. Şarap	539
XIX. Toprağın Meyveleri	540
XX. Büyük Sevinç	542
XXI. Ölüm	543
XXII. Yaşam	544

XXIII. Vasiyet (I).....	545
XXIV. Vasiyet (II).....	546
XXV. Son İstekler.....	547
XXVI. Yaşayacağım (1949)	549
XXVII. Partime	549
XXVIII. Burada Son Veriyorum (1949).....	550

TOPRAKTAKİ LAMBA

AMERİKA SEVDASI
(1400)

*Peruk ve üniformadan önce
ırmaklar vardı, ana kol ırmaklar:
Sıradağlar vardı, kağsamış kıvrımlarda
sabitlenmiş gibi görünürdü kartal ve kar:
Nem vardı ve gümrah, daha adı yokken
gök gürültüsü, uçsuz bucaksız kırlar.*

*İnsan toz topraklı, çanak çömlekti, gözkapagıydı
titreyen çamurdu, biçimiydi kilin,
Çipça taşından Karayip testisiydi,
imparatorluk kadehi ya da Araucanía silisi.
Yumuşak ve kanlıydı,
ama nemli çakmaktaşıdan silahının kabzasında
baş harfleri yazılıydı toprağın.*

*Sonrasında
kimsenin aklına gelmediler: Rüzgâr
unuttu onları, toprağa gömüldü
suyun dili, unutuldu şifreler
ya da sessizlik ve kana gömüldüler.*

*Ama kaybolmadı yaşam, kırdaki kardeşler.
Gelgelelim yabani bir gül gibi
bir kırmızı damla düştü gümraha,
böylece sönüverdi o toprak lamba.*

Hikâyeyi anlatmak için buradayım ben.
Ben ki mandanın huzurundan
Antarktika ışığının birikmiş köpüklerinde
yeryüzünün son bulduğu yerin
habire kırbaçlanan kumlarına ve,
Venezuela'ya has o gölgeli huzurun
sarp inlerine kadar aradım seni, ey baba,
bakırın ve karanlığın genç savaşçısı,
ahh sen! Düğün çiçeği, asi saçlar,
anaç timsah, metal güvercin.

Ben, balçığın İnka'sı,
taşa dokunup dedim ki:
Kimdir bekleyen beni? Ve kapattım elimi
bir avuç boş camın üstüne.
Yürüyordum bir yandan Zapotec çiçekleri arasında,
geyik yumuşaklığında orada ışık,
gölge ise yeşil bir gözkapağı gibiydi.

Adsız toprağım benim, Amerika denilmemiş,
gündönümü erciği, kızıl mızrak,
köklerimden yükseldi kokun
içtiğim kadehe, ağızdan daha doğmamış
en narin sözcüğe kadar.

I BİTKİLER

İniyordu rüzgâr öbür diyarlardan
adsız ve sayısız topraklara,
ip gibi boşalıyordu yağmur göğün katından,
ve emici sunakların tanrısı
yeniden yaratıyordu çiçekleri ve yaşamları.

Bereketin içinde boy atıyordu zaman.

Denizötesi ışıltılardan
Köpük çıkarıyordu jakaranda,
Pek mağrurdu karın karşısında
dikenleri mızrak olmuş Araucanía çamı
pek mağrurdu kar karşısında,
dallarının tepesinden kan damıyordu
İlkçağ'dan kalma maun ağacı,
ve karaçamlardan Güney'e,
yıldırım ağaç, kızılbaş,
dikenli ağaç, anaç ağaç,
ateş kırmızısı seyba, kauçuk ağacı,
yeryüzü oylumuydular, sestiler,
yurt alameti varlıktılar.

Toprağın çatlaklarına doluyordu
Yeni bir koku
Soluklar, ıtır ve dumana dönüşüyordu:
Yabani tütün
Doğrultuyordu düşsel havanın gül fidanını.
Ateşe eren bir mızrak gibi çıktı ortaya mısır,

tane tane döküldü endamından ve
doğdu yeniden serpiştirmek için ununu,
ölüler oldu kökleri altında,
ve sonra beşiğinden
bitkilerin büyümesine baktı tanrıça.
Pörsümüş ve göz alabildiğine,
çimenin ve kırağının kesif ışığı,
başı dik yağmurlu diyarın,
kara pınarlar gibi geceler
ve donuk sarnıçların
yeryüzü merhemlerini emmiş kör şafağı
yayıyordu rüzgârın tohumunu
sıradağların tüyleri üstüne.
Ve yine ovalarda
gezegenin ince tabakaları gibi,
yıldızlardan yeni kopmuş bir halk altında,
çimenin kralı *ombú* kesiyordu önünü
açık havanın, fısıltılı uçuşun,
binmiş de engin çayırın sırtına
koşturuyordu sanki onu
köklerden ve dizginlerden yularıyla.

Ormanlık Amerika,
denizler arasındaki yabancı böğürtlen,
bir kutuptan ötekine
yeşil hazineni, yeşil dallarını
sallıyordun beşikte.
Kutsal kabukların şehirlerinde,
Filizleniyordu gece
çınıltılı odunlarda,
tohuma duran taş, doğumları örten

geniř yapraklar olarak.
Yeşil d6lyatađı, tohum y6kl6
Amerikan 7ayı, kesif mahzen,
bir ada gibi dođan dal,
kılı7 Őeklinde bir yaprak,
řimřek ve denizanası olan bir 7i7ek,
nektarını doygunlaştıran bir salkım,
karanlıklara inen bir k6k.

II BİRTAKIM HAYVANLAR

İguananın alacakaranlığıydı h6k6m s6ren.

Kargı gibi dilini
yeşilliğe daldırıyordu,
g6kkuřađı ibiđinden
ezgili ayaklarla 7iđniyordu ormanı,
keşiş karınca
a7arken lama saf g6zlerini
7iyle kaplı d6nyanın inceliğine
grimtrak y6ksek yerlerde
altın 7izmeler giyyordu
oksijen gibi ince guanako.
Ucu bucađı olmayan
řehvetli bir ip eđiriyordu
şafağın kıyılarında maymunlar,
7i7ek tozlarından duvarları yıkarak
ve 6rk6terek Muzo'lu
kelebeklerin eflatun u7uřunu.

Timsahların gecesiydi,
balçığın dışında çenelerin kaynaştığı
gece
ve geri çekiliyordu
bataklıkların uykusundan
toprağın kaynağına doğru
zırhlardan büyük bir gürültü.

Yapraklara dokunuyordu,
jaguar, fosforlu görünmezliğiyle
koşuyordu dallar arasında,
parçalayıp yutan bir ateş gibi puma
gözlerinde alevleniyordu
ormanın sarhoşlamış hali.
Irmağın ayaklarını kaşımakta
yuvayı ve kızıl dişlerinin saldıracağı
çırpınan nefis avı koklamaktaydı porsuklar.

Ve toprağın çemberi gibi
durmakta dev anakonda
görkemli suyun dibinde,
cümbüşlü çamurlarla pul pul,
açgözlü ve dindar.

III KUŞLAR GELİR

Uçmak her şeydi toprağımızda.
Kanardı kardinal kuşu,
damla damla, tüy tüy

Anáhuac seherine.
Tukan, içinde cilalı meyveler olan
göz alıcı bir sepet gibi dururdu,
sinekkuşu, kendine özgü
kıvılcımlarını saklamıştı şimşegine
ve minik korları
sütliman havada yanardı.

Derinliğini doldururdu yaprakların
bataklık suları altındaki hamurdan
yeni çıkmış yeşil altın külçelere benzer
şanlı papağanlar,
bakarlardı oynaşıp duran gözleriyle
madenler kadar eski
sarımtrak halkaya.
Gök kubbenin bütün kartalları
boş, ıssız ufukta
kanlı kastlarını besler,
etobur tüylerle süzülürdü akbaba
dünyanın tepesinde,
o katil kral,
gökte bir keşiş gibi yalnız yaşayan,
karın kara tılsımı,
alıcı kuşun kasırgası.

Çömlekçi kuşunun mühendisliği
hoş kokulu çamurdan
sesli sahnecikler yapardı,
üstünde şarkı söylediği.
Çobanaldatan, nemlenmiş çığlıklar atardı,
Su basmış mağaraların kıyısında.
Araucanía'nın yaban güvercini

*Sessizlięi verin bana, suyu, umudu.
Kavgayı verin, demiri, yanardağları.
Yapıştırın bedenlerinizi bedenime mıknatıs gibi.
Üşüşün ağzıma ve damarlarıma.
Konuşun kanımla, sözcüklerimle*

“Neruda Kral Midas gibidir. Dokunduęu her şeyi şiire dönüştürür.”

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ

Latin Amerika'nın en büyük destanlarından biri olan *Evrensel Şarkı*, bir kıtanın capcanlı biyografisi. Kolomb öncesi uygarlıkların, konkistadorların ayak basışının, sömürgeci ve despotluğun, çalkantılı toplumsal olayların arka plan olduğu bir coğrafyada yaşıyan, tarihe adını yazdırmış figürler kadar adını kimsenin hatırlamayacağı sıradan insanlar da anlatan eşsiz bir halk tarihi çalışması. *Evrensel Şarkı*, Nobel Ödüllü şairin sürgün günlerinde mazlum, yalnız ve gururlu halkına bıraktığı bir başyapıt.

#latinamerika #şili #destan #halk #tarih #sömürge #sürgün

can

canyayinlari.com | [f](#) | [i](#) | [t](#) canyayinlari

şilir

ISBN 978-975-07-4522-5

9 789750 745225